

На данашњи дан 1977. године умро је српски писац Милош Црњански, изузетан стилиста, једна од најбитнијих појава српске књижевности уопште. Рођен је у 1893. у Чонграду (Аустроуграска). Одрастао је у Темишвару, у родољубивој средини која ће му у душу усадити култ Србије и њене прошлости као најдражу реликвију. Дипломирао је на Филозофском факултету у Београду. Школовао се и у Бечу и Паризу. Био је професор, новинар, публициста, а од 1928. запослен је у Прес бироу владе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (доцније Југославије) при дипломатским представништвима на страни. Други светски рат га је затекао у Риму, одакле је преко Лисабона отишао у Лондон. Из емиграције се вратио у отаџбину 1965.

У роману "Сеобе", чији је први део написао 1929. а други 1962. описивао је трагично расејање Срба на широким просторима Средње Европе и Јужне Русије. Дело је настало на реалним историјским околностима. Његова поетска стварења сматрају се непревазиђеним. Остала дела: романи "Дневник о Милојевићу", "Кап шпанске крви", "Код Хиперборејца", "Борба за Лондон", песме "Личности из Лондона", "Над Београдом", новела "Прича о мушком", драме "Маска", "Конак", "Никола Тесла", путописи "Љубав у Тоскани", "Књига о Немачкој", "Наша небеса", "Наше плаже на Јадрану", "Бока Которска". По повратку у Београд објавио је "Ембахаде".

1508 - Рођен је италијански архитекта Андреа Паладио. Развио је архитектонски стил заснован на класичним принципима римског градитељства. Један је од најзначајнијих представника касне ренесансе. Одликовао се изванредним смислом за монументалност и функционалност грађевине. Градио је цркве, палате, виле, војне објекте, паркове и шире урбанистичке целине, највише у Вићенци и Венецији, укључујући чувену вилу Ротонда код Вићенце и цркву Ротендоре у Венецији. Теоријске ставове објавио је у знаменитом делу "Четири књиге о архитектури".

1694 - Умро је италијански лекар и ботаничар Марчело Малпиги, творац микроскопске анатомије. Пронашао је јако конвексна сочива, једноставан микроскоп који увеличава до 180 пута.

1718 - Погинуо је шведски краљ Карл XII, који се током владавине од 1697. до погибије 1718. приликом инвазије на Норвешку, посветио готово искључиво ратовању. Започео је 1700. велики северни рат против Русије, Пољске, Данске и Пруске, који је окончан тек три године после његове смрти. Потукао је Данце 1700. и исте године нанео тежак пораз армији руског цара Петра Великог у бици код Нарве, потом је успео да с пољског престола збаци Фридриха II Августа Јаког, али му је Петар Велики потпуно уништио армију 1709. у бици код Полтаве, после чега је морао да се привремено склони у Турску. Руска победа и пораз Швеђана били су велико изненађење пошто је Шведска до тада важила за велику силу, а Балтик је практично био шведско унутрашње море.

1835 - Рођен је амерички писац Марк Твен. Право име било му је Семјуел Ленгхорн Клеменс. Твен је један од највећих хумориста светске књижевности. У романима "Пустоловине Тома Сојера", "Живот на Мисисипију", "Пустоловине Хаклбери Фина", "Живот на двору краља Артура", којима је стекао светску славу, приказао је јединствене животне ситуације и аутентичан амерички стил и говор.

1838 - Мексико је објавио рат Француској која је три дана раније окупирала град Вера Круз.

1853 - Русија је у Кримском рату уништила турску флоту испред црноморске луке Синопе.

1872 - Одиграна је прва међународна фудбалска утакмица - репрезентације Енглеске и Шкотске играле су 0:0 у Глазгову.

1874 - Рођен је Винстон Черчил, добитник Нобелове награде за књижевност 1953. премијер Велике Британије од 1940. до 1945. и од 1951. до 1955. Члан парламента постао је 1900. а од 1905. до 1921. био је државни подсекретар за колоније, министар

трговине, унутрашњих послова, први лорд Адмиралитета, министар рата и ваздухопловства, министар колонија, а од 1924. до 1929. министар финансија. Био је идеолог и организатор интервенције против Октобарске револуције у Русији. По доласку нациста на власт у Немачкој 1933. упозоравао је Британце на опасност. После слома савезника у Норвешкој и пада Француске маја 1940. постао је премијер и вођа Конзервативне странке. У мају 1943. успоставио је везу с Врховним штабом НОВЈ и потом је признао Партизански покрет као, по његовом уверењу, једину снагу која се у Југославији бори против окупатора. Поражен је на изборима 1945. али је после победе конзервативаца 1951. поново постао премијер. Дела: "Лорд Рендолф Черчил", "Моје афричко путовање", "Либерализам и социјални проблем", "Историја светског рата", "Марлборо, његов живот и доба", "Корак по корак", "У борбу", "Неумољива борба", "Почетак краја", "Мемоари из Другог светског рата" (за њих је добио Нобелову награду иако је познато да их није он писао него тим стручњака).

1900 - Умро је енглески писац ирског порекла Фингал О'Флаерти Вилс, познат као Оскар Вајлд. Био је опште познат као неко ко свесно руши све друштвене конвенције. Сматрао је да је уметност аутономна и аморална. У затвору у Редингу, у којем је две године издржавао казну због хомосексуализма, написао је "Баладу о рединшкој тамници" и дубоко искрен животни обрачун "Де Профундис". После изласка из затвора 1897. под именом Себастијан Мелмот живео је у Паризу у којем је умро 1900. Остала дела: роман "Слика Доријана Греја", комедије "Важно је звати се Ернест", "Лепеза леди Виндермир", "Идеалан муж", збирка прича "Злочин лорда Артура Сејвила и друге приче", драме "Саломе" (на француском), "Вера", "Војвоткиња од Падове".

1928 - Рођен је српски дечји писац Драган Лукић. Дипломирао је књижевност у Београду, већи део радног века провео је као уредник Програма за децу Радио Београда. Писао је песме, приче, романи, драмске текстове, теоријске расправе о литератури, водио тв и радио програме за децу, уређивао је лист "Змај". Добитник је низа признања за стваралаштво у области литературе за децу. Укупно је објавио чак стотинак књига поезије и прозе за најмлађе. Дела: "Како се коме чини", "Мој прадед и ја", "Овде станују песме", "Вагон прве класе", "Фифи", "Како расту ногавице", "Шта тата каже", "Од куће до школе", "Ловац Јоца", "Вожња по граду", "Небодер Ц17", "Три гускетара", "Бомба у кафи", "Небом града".

1939 - Стрељан је мађарски револуционар Бела Кун, вођа Мађарске револуције 1919. Претходно је ухапшен током стаљинистичких чистки и на монтираном процесу у Совјетском Савезу осуђен је на смрт. Заробљен је у Првом светском рату на Источном фронту 1916. а после Фебруарске револуције у Русији 1917. постао је члан Губернијског комитета Руске социјалдемократске радничке партије у Томску и потом један од руководилаца иностраних одреда Црвене армије. По повратку у Мађарску крајем 1918.

основао је Комунистичку партију Мађарске. Кад је у августу 1919. поражена Мађарска Совјетска Република, проглашена у марту 1919. побегао је у Аустрију где је ухапшен, али је пуштен на интервенцију Москве. По повратку у Совјетски Савез борио се у грађанском рату против снага белог генерала барона Врангела, потом је био члан Президијума Коминтерне и руководио је Централним комитетом Комунистичке партије Мађарске.

1939 - Више од 20 совјетских дивизија започело је нападом на Финску - Зимски рат, окончан мировним уговором у марту 1940. Финска је тада принуђена да се одрекне великог дела Карелије као и града Выборг.

1955 - Умро је српски композитор Јосип Славенски, професор Музичке академије у Београду, који је, тежећи обликовању националног израза, спајао музички фолклор појединих балканских народа с модерном европском музичком техником. Дела: "Балканофонија" за оркестар, "Симфонија Оријента", за хор и оркестар, "Песме моје мајке" за глас и гудачки квартет, четири гудачка квартета, виолински концерт, хорови, соната за виолину и клавир.

1957 - Умро је српски сликар Паја Јовановић, представник академског реализма. Највећи део живота провео је у Бечу у којем је и умро. Изузетно је владао сликарским занатом и инспирисао се српском историјом. Насликао је велике иконостасе у Саборној цркви у Новом Саду и у цркви у Долову и портретисао више владара и црквених достојанственика. Радио је и историјске и фолклорне композиције, међу којима се посебно истичу "Сеоба Срба", "Проглашење Душановог законика", "Таковски устанак", "Мачевање", "Кићење невесте".

10. Милош Црњански, Паја Јовановић, Јосип Славенски и Милорад Павић, Ручница, 20. новембар 1916. (1916)